

Datum: 10 januari 2023

Betreft: Huis- en hobbydierenlijst (Positieflijst)

Namens Chinchilla-liefhebbers / fokkers:

XXXXX

XXXXX

XXXXX

XXXXX

XXXXX

XXXXX

XXXXX

XXXXX

En vele andere chinchilla-liefhebbers in Nederland

Geachte voorzitter,

Naar aanleiding van de aan U toegekomen brief d.d. 6 juli 2022 van Minister H. Staghouver betreffende de huis- en hobbydierenlijst reageer ik namens verschillende chinchilla liefhebbers en fokkers in Nederland. Deze brief en de bijgevoegde rapportage betreffen dus enkel de chinchilla.

Met stomheid geslagen hebben wij notie genomen van de brief van Minister H. Staghouver. In deze brief staat o.a.: "Bij de totstandkoming van de nieuwe huis- en hobbydierenlijst zijn de vereisten van wetenschappelijke objectiviteit alsmede de beginselen van deskundigheid en transparantie nadrukkelijk meegenomen."

Met de bijgevoegde rapportage tonen wij aan dat het betreffende onderzoek met betrekking tot de chinchilla allesbehalve deskundig is uitgevoerd. En dat de chinchilla wel degelijk op de Positieflijst thuishoort. Daarnaast willen wij graag opmerken dat in Vlaanderen de KWEEKVORM van de chinchilla wel op de positieflijst staat (<https://www.huisdierinfo.be/positieve-lijst-zoogdieren>).

Inhoudsopgave Rapportage:

- 1) Domesticatie
- 2) Draagtijd en aantal jongen
- 3) Hypsodonte gebitselementen (risicofactor V2)
- 4) Afgezonderde nestplaats (risicofactor R2)
- 5) Zandbad (risicofactor R5)
- 6) Thermoregulatie (risicofactor T1)
- 7) Monogame leefwijze (risicofactor S1)
- 8) Dominantiehiërarchie (risicofactor S2)
- 9) Samengevatte en vertaalde reactie van Prof. Jaime Jiménez
- 10) Conclusie

Bijlage A) Mails van fabrikanten van chinchilla-voeding en zand.

Bijlage B) Foto-collages van enkele chinchilla-liefhebbers.

Bijlage C) mail van Prof. Jaime Jiménez

Domesticatie

In de bijlagen bij de brief van Minister H. Staghouwer wordt gesteld dat met de domesticatie van de chinchilla nog maar pas een begin is gemaakt, waarbij verwezen wordt naar een artikel uit 2002 (20 jaar geleden). Nog afgezien dat dit geen recente bron is, wordt ook niet een correct beeld geschetst van de domesticatie. Hier geven wij een uitgebreidere beschrijving daarvan.

Aan het eind van de 19^e eeuw werd de chinchilla met uitsterven bedreigd door pelsdierjagers. Het is te danken aan de Amerikaan Mathias F. Chapman dat de chinchilla in hun natuurlijke habitat voor complete uitroeiing is behoed. Hij wist met zijn team 11 dieren te vangen en te selecteren voor een fokprogramma. Alle huidige chinchilla's die in gevangenschap leven danken hun bestaan aan deze in 1922 door Chapman geredde groep en enkele andere dieren die in het begin van de 20^e eeuw gevangen werden. In Nederland zijn rond 1958 de eerste chinchilla's geïmporteerd vanuit Amerika. Momenteel zijn er nog wilde populaties in Chili, die in reservaten leven (<https://www.savethewildchinchillas.org/conservation>) en sterk beschermd worden door de lokale overheden¹ (<https://www.terram.cl/2022/07/rechazan-el-proyecto-fenix-gold-por-amenaza-a-la-biodiversidad-de-maricunga/>).

In feite gaan de eerste vermeldingen van de domesticatie van de chinchilla terug toen de Chinca indianen een aantal chinchilla's vingen en deze fokten in gevangenschap. De domesticatie begint ook bij de eerste jongen die in gevangenschap werden geboren in 1923 (Chapman) en aan dat proces zit geen eind. Terwijl de focus in eerste instantie op de chinchilla als pelsdier lag, is de chinchilla sinds het einde van de 70-er jaren van de vorige eeuw in toenemende mate een populair gezelschapsdier geworden. Dit is onder andere af te leiden uit de toename aan boeken over de chinchilla als huisdier die vanaf het begin van de jaren 80 op de markt verschenen²⁻⁶. In Nederland kwamen de eerste vertalingen daarvan aan het begin van de jaren 90 op de markt^{7,8} en sindsdien is het houden van de chinchilla als gezelschapsdier zodanig ingeburgerd dat al vanaf circa 2002 speciaal voer en badzand voor chinchilla's in elke dierenspeciaalzaak te vinden is.

De huidige chinchilla die als gezelschapsdier wordt gehouden is niet te vergelijken met de wilde chinchilla in de Andes. In Nederland en andere landen betreft dit een KWEEKVORM (geen wildvang), die gewend geraakt en aangepast is aan een leven bij en met de mens. Deze kweekvorm is ontstaan door het kruisen van twee ondersoorten (Chinchilla lanigera en Chinchilla brevicaudata) en dus niet meer identiek aan een in het wild voorkomende soort. Sterker nog, onze huidige chinchilla's zouden niet meer in de vrije natuur kunnen overleven. Ze zijn afhankelijk geworden van de mens. Al jarenlang vindt er een proces plaats van selectie en worden er nieuwe mutaties geboren. We kennen vele kleur-variaties evenals chinchilla's met kort en lang haar en zelfs met krullen.

Om de vraag of de chinchilla gedomesticeerd is te beantwoorden, moeten we kijken in hoeverre het huidig gebruik van de chinchilla als huisdier aan de definitie van domesticatie voldoet: 'het proces van toenemende wederzijdse afhankelijkheid tussen de mens enerzijds en dieren en planten anderzijds die gepaard gaat met mutaties (verandering in erfelijke eigenschappen) en selectie'. Deze definitie volgend kan zeker gesteld worden dat de chinchilla die momenteel als huisdier gehouden wordt gedomesticeerd is, aangezien er zowel afhankelijkheid als selectie heeft plaatsgevonden. In de begin jaren van het houden van chinchilla's was die selectie vooral op vachtkwaliteit, maar sinds de chinchilla op grote schaal als huisdier gehouden wordt is de selectie enerzijds op uiterlijke factoren (kleur, vachtvorm, vachtkwaliteit), maar daarnaast ook sterk op gezondheidskenmerken en karaktereigenschappen die ze meer hanteerbaar en rustig maken en daarmee beter passen in een huisdier omgeving.

Zie ook: Bijlage B

Draagtijd en aantal jongen

In de bijlagen van de brief van Minister H. Staghouwer wordt voor de dracht van chinchilla's een getal een periode van 28-35 dagen genoemd. Ons is niet duidelijk waar dit getal vandaan komt en dit is één van de redenen waarom wij de deskundigheid van de onderbouwing in twijfel trekken. Het is breed en goed gedocumenteerd dat de dracht van de chinchilla ca. 111 dagen is (variatie van 108-116 dagen, zie o.a. referenties 2-8).

De lange dracht is waarschijnlijk gerelateerd aan de noodzaak voor jonge chinchilla's in de natuur om meteen na de geboorte te kunnen vluchten voor predatoren. Evenals bij cavia's zorgt de lange dracht ervoor dat de jongen bij geboorte al hun vacht hebben en de ogen al open zijn.

In het onderzoek staat ook dat vrouwtjes per worp 1-6 (gemiddeld 3) jongen krijgen. Ook dit klopt niet, maar moet 1-4 (gemiddeld 2) zijn, waarbij opgemerkt moet worden dat 1 jong regelmatig voorkomt, terwijl 4 jongen een zeldzame situatie is.

Hypsodonte gebitselementen (risicofactor V2)

In de bijlagen van de brief van Minister H. Staghouwer wordt dit als een risicofactor voor de chinchilla genoemd. Dat is weliswaar correct, maar geen bijzonder risico, aangezien dit bij andere knaagdieren (o.a. Cavia's) en konijnen (haasachtige), ook voorkomt. De doorgroei bij konijnen is sneller. Dit scheelt een aantal cm. per jaar. Door de aanwezigheid van knaagmateriaal wordt dit probleem kleiner.

Afgezonderde nestplaats (risicofactor R2)

In de bijlagen van de brief van Minister H. Staghouwer wordt de behoefte aan een afgezonderde nestplaats voor het werpen en grootbrengen van de jongen als een risicofactor genoemd. Dit is echter niet volledig correct.

Chinchilla's gebruiken weliswaar een nestplaats voor het werpen van de jongen, echter dit is *niet* een vaste plaats om ze ook groot te brengen. Chinchilla jongen zijn deels nestvlinders die al kort na de geboorte in staat zijn om met de ouders mee te gaan, bijvoorbeeld om te vluchten voor natuurlijke predatoren, zoals slangen. Ook in gevangenschap is duidelijk zichtbaar dat de locatie waar de moeder de jongen zoogt continue verandert en er geen vaste plek is.

Zandbad (risicofactor R5)

In de bijlagen van de brief van Minister H. Staghouwer wordt de behoefte aan een zandbad als risicofactor genoemd. Chinchilla's hebben inderdaad een zandbad nodig voor de verzorging van hun vacht en het ontbreken hiervan kan inderdaad tot stressgedrag leiden. Echter, dit is alom bekend (zie o.a. referenties 2-8) en in alle dierenspecialzaken is chinchilla badzand samen met speciaal chinchilla voer verkrijgbaar. De noodzaak hiervan wordt actief met nieuwe chinchilla eigenaars gedeeld en ons zijn dan ook geen gevallen bekend waarbij chinchilla's die als gezelschapsdieren gehouden worden dit niet in hun kooi hebben. Naar onze mening zit dit risico op hetzelfde niveau als de noodzaak om de vacht van langharige honden en katten te borstelen en is dus geen bijzonder risico.

Zie Bijlage A

Thermoregulatie (risicofactor T1)

In de bijlagen van de brief van Minister H. Staghouwer wordt gesteld dat de chinchilla is aangepast aan een woestijnklimaat en dat dit een risicofactor omvat voor de houding als gezelschapsdier.

De wilde chinchilla is inderdaad aangepast aan een woestijnachtig klimaat (meer correct een droog hooggebergteklimaat). Echter, de huidige chinchilla's in gevangenschap stammen allemaal af van dieren die aan het eind van de 19^e en begin van de 20^e eeuw naar de Verenigde Staten gebracht zijn en leven dus al meer dan 100 jaar in een ander klimaat. De vacht van de chinchilla wordt dikker of dunner afhankelijk van de omgevingstemperatuur en er kan dus gesteld worden dat de huidige chinchilla gezelschapsdieren niet meer aangepast zijn aan het hooggebergteklimaat.

Anders gezegd de chinchilla past zich qua vachtontwikkeling aan de omgeving aan. De huidige chinchilla's in gevangenschap zijn al meer dan 100 generaties niet in een woestijnklimaat en kunnen ook niet meer gezien worden als aangepast daaraan.

Monogame leefwijze (risicofactor S1)

In de bijlagen bij de brief van Minister H. Staghouver wordt gesteld dat chinchilla's een monogame levensstijl hebben, echter daar is geen enkel echt bewijs voor⁹. Wij hebben contact opgenomen met Prof. Jaime Jimenez, een professor van de Universiteit van Noord-Texas, met als specialisatie 'Wildlife Ecology and Conservation Biology', die onder andere uitgebreid onderzoek heeft gedaan naar de wilde chinchilla en hij bevestigt dat er geen bewijs is voor een monogame levensstijl in het wild (zie zijn reactie later in deze rapportage).

In gevangenschap kunnen stabiele groepen gevormd worden die bestaan uit meerdere bokjes, uit meerdere vrouwtjes, en uit een bok met 1 of meerdere vrouwtjes, wat de monogame levensstijl ook niet ondersteund.

Zie ook bijlage C.

Dominantiehiërarchie (risicofactor S2)

In de bijlagen van de brief van Minister H. Staghouver wordt agressief gedrag van mannetjes naar elkaar in het bijzijn van vrouwtjes als een risicofactor genoemd.

Agressie van mannetjes naar elkaar in de aanwezigheid van vrouwtjes in gevangenschap is ook bekend en inderdaad een risico. Echter, in de huisdierhouding van chinchilla's wordt hier al rekening mee gehouden en worden chinchilla's gehouden als groepen van mannetjes of vrouwtjes of in een groep van 1 of meerdere vrouwtjes met een enkel mannetje. Hierbij komt agressie nagenoeg niet voor.

Samengevatte en vertaalde reactie van Professor J. Jiménez op 25-07-2022

Prof. J. Jimenez is Professor in Wildlife Ecology and Conservation Biology aan de Universiteit van Noord-Texas en één van de voornaamste onderzoekers van chinchilla's in het wild (<https://scholar.google.com/citations?user=UqjRIPUAAAAJ&hl=en>), (<https://biology.unt.edu/people/jaime-e-jim%C3%A9nez>). Wij hebben zijn mening gevraagd over enkele van de risicofactoren die in de bijlagen van de brief van Minister H. Staghouver worden genoemd.

Monogame leefstijl:

Er is geen bewijs voor of tegen deze uitspraak, maar zijn observaties suggereren eerder dat de bokjes binnen de kolonie een eigen territorium zouden kunnen hebben, die door vrouwtjes bezocht worden.

Domesticatie:

Naar zijn mening zijn in gevangenschap gehouden chinchilla's volledig gedomesticeerd, omdat hun leven gecontroleerd wordt door mensen en ze daardoor hun eetgewoonten, het type voer dat ze eten en hun gedrag hebben aangepast. Daarnaast zijn de in gevangenschap gefokte chinchilla's ontstaan door een kruising van de twee typen wilde chinchillas door de mens en daarom als een aparte soort te zien van de wilde chinchilla's, verder versterkt door de mutaties in kleur, vacht etc.

Conclusie

Evaluatie van de onderbouwing van de inschaling van de chinchilla laat zien dat deze zowel feitelijke fouten bevat (bijvoorbeeld de draagtijd en monogame leefstijl) en deels op gedateerde informatie gebaseerd is (bijvoorbeeld referentie voor domesticatie van 20 jaar geleden), wat naar onze mening twijfels zet bij de deskundigheid van deze onderbouwing. De door ons aangeleverde informatie laat een verregaande vorm van domesticatie zien evenals een aanzienlijke lager aantal risicofactoren, vergelijkbaar met andere knaagdieren op de positieflijst zoals de cavia. Daarom willen wij dan ook met klem verzoeken ook de kweekvorm chinchilla aan de positieflijst toe te voegen, vergelijkbaar met de status die de KWEEKVORM chinchilla in Vlaanderen heeft.

Referenties

1. Jaime E. Jiménez et al. Chinchilla conservation vs. gold mining in Chile. 2022. Science 377: 480-481.
2. Ken Denham. Guinea pigs and Chinchillas. Bartholomew Pet Care series. 1977. John Bartholomew & Sons, Edinburgh, UK.
3. Horst Kühner. Chinchillas. Ein Pelztier als Heintier. 1980. Albrecht Philler Verlag GmbH, Minden, Deutschland.
4. Egon Mösslacher. Breeding and Caring for Chinchillas. 1988. TFH Publications, Neptune City, USA.
5. Karen Zeinert. All about chinchillas. 1986. TFH Publications, Neptune City, USA.
6. Jack C. Harris. Chinchillas. A complete introduction. 1987. TFH Publications, Neptune City, USA.
7. Hans L. Schippers. Chinchilla's. 1992. Voorwalt en Nikkelen Kuijper BV, Groningen, Nederland.
8. Netty Dekker – de Wit. De chinchilla als gezelschapsdier. 1992. Etiko Uitgevers, Lisse, Nederland.
9. Ronald M. Nowak. Walker's Mammals of the World. 6th edition. John Hopkins University Press, London, UK.

Bijlage A. Mails van voederfabrikanten met betrekking tot aanpassing van het assortiment aan de chinchilla

In de onderstaande 2 mails ziet u de overwegingen van twee belangrijke huisdiervoederfabrikanten bij het ontwikkelen van aan de chinchilla aangepaste producten. Dit ter illustratie van de gedomesticeerde status van de chinchilla, aangezien dit alleen interessant is voor dit soort bedrijven als het houden van chinchillas een in geburgerde situatie is. Dit komt ook tot uiting in het standaard assortiment in dierenspecialzaken waar voer (en zand) voor de chinchilla, samen met voer voor konijn, cavia en hamster deel van uit maakt, terwijl bijvoorbeeld speciaal voer voor andere zoogdieren (zoals stinkdier, eekhoorn) alleen bij uitzondering aanwezig is.

Van: NL PM <info@nl.beaphar.com>
Datum: 18 juli 2022 om 11:54:47 CEST
Aan: xxxxx@hotmail.com
Onderwerp: RE: Chinchilla pellets

Beste xxxxx,

Hartelijk dank voor uw bericht.

Toen we met de Care+ lijn startten, hebben we voor de meest gehouden knaagdieren (en konijnen en fretten) een specifiek op hen afgestemde voeding ontwikkeld zodat zij een voeding krijgen welke aansluit bij hun natuurlijke voedingsbehoefte.

Dit geldt overigens ook voor badzand; zoals u weet gebruiken chinchilla's in het wild geen water, maar stofbaden (vulkanische as en kleipoeder) om hun vacht te reinigen. Om in deze behoefte te voorzien, hebben wij Chinchilla Badzand in het assortiment (gemaakt van sepiolite en mineralen zodat het dezelfde eigenschappen (zacht, licht, absorberend) heeft als hun stofbaden in de natuur.

Onze branchevereniging, Dibevo, is momenteel ook bezig met de positieflijst en heeft contacten op overheidsniveau. Ze zouden mogelijk een geschikte partij voor jullie zijn; misschien kunt u bij hen informeren of dit gezamenlijk opgepakt kan worden en welke wegen zij al bewandeld hebben.

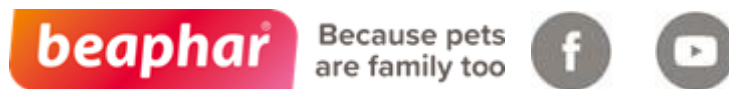
Meer informatie: <https://dibevo.nl/nieuws/kabinet-presenteert-nieuwe-positieflijst-zoogdieren>

Hopende u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben, maar als er nog vragen zijn, vernemen wij dat graag.

Met vriendelijke groet / Kind regards,

XXXXXX

Customer Care

W: beaphar.com

T: +31 73 5998618

Beaphar Nederland BV, The Netherlands, Postbus 120, 5320 AC Hedel,
Baronieweg 7, 5321 JV Hedel

Van: xxxxx <xxxxx@jr-farm.com>

Datum: 18 juli 2022 om 11:53:17 CEST

Aan: xxxxx@hotmail.com

Onderwerp: WG: Contact form JR FARM Website - Question about feeding

Goedendag, mevrouw xxxxx,

hartelijk dank voor uw bericht en voor het feit dat u ons benaderd heeft over de "positieve lijst" in verband met het fokken van chinchilla's. Ik dank u nu voor uw vertrouwen.

Wij leggen hier graag aan de hand van belangrijke aspecten uit waarom wij bij JR FARM speciaal voor chinchilla's soortaangepaste voeding aanbieden:

Wij - zowel de eigenaars als de werknemers van JR FARM - zijn allemaal absolute dierenliefhebbers. Wij houden een grote verscheidenheid aan dieren en met veel plezier ook chinchilla's, met wie wij samenleven en elke dag genieten! Wij hechten altijd zeer veel waarde aan het houden en voederen van elke diersoort op een manier die past bij de soort. Bij de ontwikkeling van onze voeders - of het nu gaat om volledige voeders of aanvullende voeders - laten wij ons adviseren door dierenartsen, dierengenezers, voedingsdeskundigen, biologen en dierenfysiotherapeuten.

Waarom we bewust besloten hebben chinchilla's te houden of chinchillavoer te ontwikkelen:

- Chinchilla's zijn prachtige dieren die elke eigenaar verrukken alleen al door ze te mogen bekijken en bekijken.
- Chinchilla's zijn erg speels en het is voor elke eigenaar erg leuk om ze te zien spelen met hun soortgenoten.
- Chinchilla's worden meestal erg tam en hechten zich aan hun mensen - ook al zijn het geen knuffeldieren! Iedereen die chinchilla's houdt, weet dat het houden van deze dieren - en het leven met hen - een uiterst positief effect heeft op de menselijke psyche.
- Chinchilla's kunnen meer dan 20 jaar oud worden als ze gezond zijn, de juiste voeding krijgen en in een grote leefruimte worden gehouden. Dit betekent dat wanneer u een chinchilla koopt, u een trouw huisdier koopt voor een zeer lange tijd.
- Chinchilla's zijn crepusculaire dieren, d.w.z. dat zij overdag slapen en in de late namiddag wakker worden. Dit maakt chinchilla's tot ideale en trouwe huisdieren voor werkende mensen.

Wij hopen, beste mevrouw xxxxx, dat onze verklaring ertoe kan bijdragen dat deze buitengewoon geweldige dieren door u in Nederland, maar ook in vele andere landen, gefokt mogen blijven worden!

Wij vragen u ons op de hoogte te houden. Dank je wel.

Met vriendelijke groeten

Bijlage B: Foto-collages van chinchilla houders die positieve interactie tussen mensen en chinchillas illustreren. Daarnaast tonen deze ook het verschil in kleuren in de kweekvorm chinchilla, wat significant anders is dan in de wildvorm (zie foto's onderaan).

I.v.m. persoonsgegevens zijn de fotocollages er uit gehaald.

De wilde chinchilla

Gedomesticeerde chinchilla

Bijlage C E-mail van Prof. Jaime Jiménez in antwoord op onze vragen.

From: Jimenez, Jaime <xxxxx>
Sent: Monday, 25 July 2022 01:35
To: xxxx <xxxxx>
Subject: RE: [EXT] chinchilla life style

Hi xxxxx,

Thank you for reaching out to me. I apologize for responding late as I am in currently in a remote valley in the southern Andes with limited internet.

In regard to your questions about chinchillas I could only provide information from my experience with wild animals and from I have read about pets.

I respond to your questions in your message below, with this light-blue font.

I hope that this will be of use to you and please keep me posted on how this develop.

On a side issue, next week a letter from us will appear in Science magazine. This is targeted on the trade-off of mining gold and chinchilla conservation in the wild in Chile.

Best wishes,

Jaime

Jaime E. Jiménez, Ph.D.
[Department of Biological Sciences](#)
[Advanced Environmental Research Institute, IAS](#)
Office: [EESAT 310V](#); Lab: [Biology LSA 251](#)
[My Lab/Web Site](#) [My Faculty Profile](#) [My Photos](#)
[UNIVERSITY OF NORTH TEXAS, USA](#)
[GoogleCitations](#)
[ResearchGate](#)

From: xxxxx <xxxxx >
Sent: Sunday, July 17, 2022 4:18 AM
To: Jimenez, Jaime xxxxxxxx >
Subject: [EXT] chinchilla life style

Dear Prof Jimenez,

Many years ago we already have had some contact when I started to have chinchillas as pets and you provided some more information about the natural habitat of them in South-America. Currently, in the Netherlands the government is planning to restrict the type of mammals that are allowed as pets and chinchillas have not been included in this list. Based on several aspects they have decided that they are not suitable as pets as there are too many 'risk-factors'. Together with many other chinchilla owners and breeders we are currently preparing to object to this assessment and I was hoping you might be able to provide an opinion on at least some of these risk-factors.

The ones, I would particularly like to query you on are:

- Chinchillas are monogamous.
Several literatures I checked (e.g. Walker's Mammals of the World) state that this is sometimes mentioned, but there is no actual evidence for this. I once talked to someone who suggested that within a colony there would rather be groups of related families that together rear their young, but that the males more visit such groups than that they are permanent mates. What is your opinion on this?

I have no evidence for or against this. In fact, there is more evidence accumulating (especially in birds) that for "thought monogamous species," their clutches had most chicks from the territory owner, but often chicks have the genetic makeup of neighboring males, and thus, females have extra pair mating. The same might happen with chinchillas, especially given the fact that they are colonial, and the possibility arise that a male might have a territory but visit neighboring females (maximizing fitness) or that a female would mate with neighboring males (for whatever reasons). I cannot recall of studies in mammals that demonstrate this, but certainly the evolution of territoriality, which I understand is marked in chinchillas, might be grounded in keeping their mates for themselves in a limited space and defended (as occur in many other mammals). In addition, a male deposit a plug when mating with a female. This points out to sperm competition. That is, more than one male may mate with the same female and the first male may maximize its reproductive output by impeding sperm from other males to fertilize a female. I have read that often females will fight away males and are dominant.

- Chinchillas are not domesticated.
We don't really understand this claim as the current chinchillas in captivity originate from wild animals that were caught more than a 100 years ago and since then selection towards different varieties and also personalities that suit them as pets has happened extensively. Would you consider them domesticated?

I believe that by being controlled almost entirely by humans, chinchillas are domesticated. The species has completely changed its habits, the place where they live, the food they eat, the water they drink and are at the disposal of people, for example, to have food or starve to death! Chinchillas might also have changed their behavior to be more docile, although I have caught many wild chinchillas that behave like a pet while others only try to escape and fight off! Further, my understanding is that pet chinchillas is a mixed breed from both types of wild chinchillas' species, a breed created by humans.

It would be very helpful for us if you would be willing to provide your opinion on this.

Best wishes,

xxxxx